

przestrzenie TEORII

UNIwersytet
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI

POZNAŃ 2019

Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej
ul. Fredry 10, Coll. Maius, p. 216, 61-701 Poznań
tel./fax 61 829 46 90
e-mail: akraj@amu.edu.pl

ADRES REDAKCJI

Stanisław Balbus (Kraków)
Paul Allain (Canterbury, Kent)
Anna Burzyńska (Kraków)
Bogdana Carpenter (Ann Arbor)
Sylwester Dworacki (Poznań)
Irena Górska (Poznań) – sekretarz redakcji
Krzysztof Hoffmann (Poznań) – sekretarz redakcji
Anna Krajewska (Poznań) – redaktor naczelna
Magdalena Popiel (Kraków)
Wojciech Sztaba (Ludwigsburg)
Elżbieta Tabakowska (Kraków)
Giovanna Tomassucci (Piza)
Seweryna Wystouch (Poznań)
Marzenna Łedzion-Markowska
Anna Piotrowicz
Piotr Zwierzykowski

KOMITET REDAKCYJNY

REDAKTORZY JĘZYKOWI

REDAKTOR STATYSTYCZNY

Artykuły publikowane w „Przestrzeniach Teorii”
są recenzowane przez dwóch niezależnych recenzentów polskich
lub zagranicznych

Abstrakty opublikowanych prac są dostępne online
w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal
of Social Sciences and Humanities <<http://cejsh.icm.edu.pl>>

Wydanie drukowane jest podstawową wersją czasopisma

Wersja elektroniczna czasopisma jest dostępna na Platformie PRESSTo
<<http://pressto.amu.edu.pl/index.php/pt/index>>
ISSN (online) 2450-5765

© Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2019

Publikacja dofinansowana przez
Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
oraz Wydział Polonistyki
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Ewa Wąsowska
Adam Pielachowski
Elżbieta Rygielska

Opracowanie graficzne
Redaktor
Redaktor techniczny

ISSN 1644-6763

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIwersYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
www.press.amu.edu.pl
e-mail: press@amu.edu.pl
wyd nauk@amu.edu.pl

WYDAWCA

Ark. wyd. 31. Ark. druk. 30,125 + wklejka

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI,
Szczecin, ul. Ks. Witolda 7-9

Druk i oprawa

Spis treści

przestrzenie TEORII

7	Anna Krajewska Splątane światy literatury i filmu
Rozprawy	
15	Mikołaj Jazdon Aktorzy i Szekspir. O pewnym motywie w polskim filmie
45	Anna Igielska Fabuła zagadki. O <i>Błędnych gwiazdach Wielkiej Niedźwiedzicy</i> Luchina Viscontiego
77	Krzysztof Kozłowski Wiersz o jesieni. O <i>Frantz</i> u François Ozona
93	Piotr Pławuszcwski „Frank, ciągle tam jesteś?”. O listach i książkach w filmie <i>84 Charing Cross Road</i> (1987)
115	Mariusz Guzek Niechciana obecność autora — filmowy przypadek Václava Havla
129	Marek Hendrykowski Kilka refleksji o <i>Rashomonie</i>
143	Daria Mazur Między stłumieniem a autentycznością. Metafora <i>Don Carlosa</i> w filmie Leontine Sagan <i>Dziewczęta w mundurkach</i>
167	Małgorzata Hendrykowska O szczególnych powinowactwach literatury i kina w refleksji Stefanii Zahorskiej
179	Grażyna Gajewska Cyborgi — literacko-filmowe figury dyskursu interaktywnego
197	Ewa Górecka Inne miejsca — filmowe obrazy antykwariatu jako heterotopie
213	Barbara Lena Gierszewska Biblioteki i bibliotekarze w przestrzeni filmowej (reprezentacje i konotacje)
239	Marcin Kowalczyk Człowiek kultury druku w świecie przyszłości — kino <i>science fiction</i> wobec teorii środków przekazu Marshalla McLuhana

Arkadiusz Lewicki Prosta droga do melancholii. O antyutopii <i>451 stopni Fahrenheita</i> Raya Bradbury’ego i jej filmowych adaptacjach	257
Maciej Pietrzak <i>O-bj, o-ba: Koniec cywilizacji</i> — postpiśmienny świat Piotra Szulkina	273
Wojciech Otto Czytanie poety — widzenie poezji. O <i>Wojaczku</i> Lecha Majewskiego	285
Andrzej Szpulak Filmowe wcielenia Krzysztofa Kamila Baczyńskiego	301
Anna Śliwińska <i>Zakochany Szekspir</i> i <i>Upstart Crow</i> , czyli o dwóch bałamutnych biografiach Williama Szekspira	323
	Interpretacje
Adam Domalewski Portret młodego pisarza oraz nawiązania do twórczości Antona Czechowa w <i>Dzikiej gruszy</i> Nuriego Bilge Ceylana	343
Justyna Czaja Poeta narysowany — o puszkiniowskiej trylogii Andrieja Chrzanowskiego	357
Piotr Zwierzchowski Kino, czytelnik i czytający. O <i>Geniuszu</i> Michaela Grandage’a	371
Marek Kaźmierczak O atrofii kultury literackiej. Uwagi na przykładzie semiotycznych i rzeczowych funkcji książek w filmie <i>Sara</i>	383
Patrycja Rojek Konkretyzacja estetyczna w <i>Zwierzętach nocy</i> (2016) Toma Forda	401
Roksana Pilawska <i>Duma i uprzedzenie</i> jak historia romantyczna. O adaptacji powieści Jane Austen w reżyserii Joe Wrighta	417
	Przekłady
Verner Faulstich Teoria systemu społecznego obiegu literatury (przełożyli Krzysztof Kozłowski i Marek Kasprzyk)	435
	Pamięć
Piotr Gierowski Strukturalistyczna bohemistyka Profesora Jacka Balucha (1940—2019)	455
Noty o autorach	469
Notes about authors	475
Recenzenci	481

Contents

przestrzenie TEORII

7	Anna Krajewska The Entangled Worlds of Literature and Film
Treatise	
15	Mikołaj Jazdon Actors and Shakespeare or About a Certain Motif in Polish Film
45	Anna Igielska The Plot of a Riddle. On Luchino Visconti's <i>Vaghe stelle dell'Orsa</i>
77	Krzysztof Kozłowski A Poem on Autumn. <i>Frantz</i> by François Ozon
93	Piotr Pławuszcwski "Frank, you still there?" On books and letters in David Jones' <i>84 Charing Cross Road</i> (1987)
115	Mariusz Guzek The Unwanted Presence of the Author — Václav Havel in Film
129	Marek Hendrykowski A few Reflections on <i>Rashomon</i>
143	Daria Mazur Between Suppression and Authenticity. The Metaphor of <i>Don Carlos</i> in Leontine Sagan's Movie <i>Mädchen in Uniform</i>
167	Małgorzata Hendrykowska Particular Affinities between Literature and Film in Stefania Zahorska's Reflections
179	Grażyna Gajewska Cyborgs — Literary and Film Figures of Interactive Discourse
197	Ewa Górecka Other Places: Cinematic Images of Antiquarian Bookshops as Heterotopias
213	Barbara Lena Gierszewska Libraries and Librarians in the Film Space (Representations and Connotations)
239	Marcin Kowalczyk Man of Print Culture in the Future World — Science Fiction Cinema and Marshall McLuhan's Media Theory

Arkadiusz Lewicki The Easy Route to Melancholy. <i>451 degrees Fahrenheit</i> by Ray Bradbury and its Film Adaptations	257
Maciej Pietrzak <i>O-Bi, O-Ba: The End of Civilization</i> — The Postliterate World of Piotr Szulkin	273
Wojciech Otto Reading a Poet — Seeing Poetry. On Wojacek by Lech Majewski	285
Andrzej Szpulak Film Incarnations of Krzysztof Kamil Baczyński	301
Anna Śliwińska <i>Shakespeare in Love</i> and <i>Upstart Crow</i> — Two Fictional Biographies of William Shakespeare	323
	Interpretations
Adam Domalewski Portrait of a Young Writer and References to European Literature in Nuri Bilge Ceylan's <i>The Wild Pear Tree</i>	343
Justyna Czaja A Drawn Poet — about Andrei Khrzhanovsky's A Pushkin Trilogy	357
Piotr Zwierzchowski The Cinema and Two Types of Readers. About Michael Grandage's <i>Genius</i>	371
Marek Kaźmierczak Atrophy of Literature. Remarks about the Semiotic Functions of Books in the Film <i>Sara</i>	383
Patrycja Rojek Aesthetic Concretization in Tom Ford's <i>Nocturnal Animals</i> (2016)	401
Roksana Pilawska Dirty (un)Romantic story. An Analysis of Aesthetic Aspects in the Film Adaptation of <i>Pride and Prejudice</i> Directed by Joe Wright	417
	Translations
Verner Faulstich Theory of the Social System of Literature Circulation (translated by Krzysztof Kozłowski and Marek Kasprzyk)	435
	Mermory
Piotr Gierowski The Structural Bohemistics of Professor Jacek Baluch (1940–2019)	455
Noty o autorach	469
Notes about authors	475
Reviewers	481